

Առաջարկություններ

1. Ինտեգրել ագրոէկոհամակարգերը բնության հատուկ պահպանվող տարածքների պլանավորման մեջ
2. Ներդնել բնության հատուկ պահպանվող տարածքներին հարակից համայնքներում դիվերսիֆիկացված և շրջակա միջավայրի պահպանությանը նպաստող գյուղատնտեսական համակարգեր՝ էկոհամակարգերի վրա ճնշումը նվազեցնելու և պարենային անվտանգությունը բարձրացնելու համար
3. Աջակցել բնության հատուկ պահպանվող տարածքներին հարակից համայնքներում ագրոէկոլոգիական և կայուն գյուղատնտեսական գործելակերպերի ներդրմանն ու տարածմանը՝ ներառյալ մշակաբույսերի և դրանց սորտերի դիվերսիֆիկացիան, հողի բերրիության պահպանությունն ու վերականգնումը և վնասակար օրգանիզմների դեմ ինտեգրացված պայքարի (ՎԴԻՊ) մեթոդները
4. Խթանել բնության հատուկ պահպանվող տարածքներին հարակից համայնքներում գործող արտադրողների էկոլոգիապես մաքուր գյուղատնտեսական արտադրանքի շուկայահանումը՝ աջակցելով բրենդավորմանը և արժեքային շղթաների զարգացմանը
5. Ապահովել ավանդական և տեղական գյուղատնտեսական գիտելիքների, այդ թվում՝ սերմերի և կենդանիների տեղական ցեղատեսակների բազմազանությանը վերաբերող գիտելիքների փաստաթղթավորումն ու ներառումը կենսաբազմազանության պահպանության նպատակներում
6. Ընդլայնել հետազոտական և փորձնական ծրագրերն՝ ուսումնասիրելու ագրոէկոլոգիական մոտեցումների դերը էկոհամակարգային ծառայությունների ապահովման գործում
7. Աստիճանաբար նվազեցնել բարձր վտանգավորության թունաքիմիկատների (ԲՎԹ-ներ/HHPs), ներառյալ պերֆտորալկիլային միացությունների (ՊՖԱՄ-ներ/PFASs) օգտագործումն՝ անցում կատարելով կենսաբանական պայքարի միջոցով իրականացվող միջոցառումներին
8. Աջակցել ավանդական գյուղատնտեսական համակարգերի պահպանմանն ու շարունակական կիրառմանը՝ ներառյալ հացահատիկային, խաղողի և լոբազգիների տեղական հինավուրց սորտերը, ավանդական այգեգործական համակարգերը և

արոտավայրային էքստենսիվ անասնապահությունը՝ որպես մարդու և բնության փոխազդեցությամբ ձևավորված պահպանվող լանդշաֆտների կարևոր բաղադրիչ

Գործնական միջոցառումներ՝

- համայնքային սերմերի բանկեր,
- ֆերմերներին պետական աջակցություն,
- կայուն գյուղատնտեսության զարգացում,
- ֆերմերների ուսուցում պատշաճ գյուղատնտեսական գործելակերպի կանոնների վերաբերյալ և ագրոտեխնիկական աշխատանքների վերաբերյալ իրազեկվածության մակարդակի բարձրացում,
- բնության հատուկ պահպանվող տարածքներին հարակից համայնքներից ստացված արտադրանքի հավաստագրում:

9. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքներին հարակից համայնքներում իրականացնել մշակովի բույսերի վայրի ազգակիցների պահպանություն (ցորենի վայրի տեսակներ, խաղող, պտղատու մշակաբույսեր, դեղաբույսեր)

10. Առաջարկել պարտադիր գենդերային քվոտաներ՝

- ա) բնության հատուկ պահպանվող տարածքների կառավարող խորհուրդներում,
- բ) խորհրդատվական խորհուրդներում:

11. Ներդնել գենդերային հավասարության ապահովման արդյունավետության ցուցանիշներ, որոնք կապված են ԿԱՌԳԾ-ի (NBSAP) իրականացման փուլերի հետ

12. Պետական և տեղական մակարդակներում մշակվող բնապահպանական և գյուղատնտեսական ծրագրերում ներառել գենդերային հավասարության սկզբունքներ՝ ապահովելով կանանց և տղամարդկանց հավասար մասնակցությունը որոշումների կայացման գործընթացներում

13. Մշակել սեռով տարանջատված տվյալների հավաքագրման համակարգեր, որոնք հնարավորություն կտան գնահատելու կանանց և տղամարդկանց մասնակցությունն ու ազդեցությունը կենսաբազմազանության պահպանության գործընթացներում

14. Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների աշխատակիցների (օրինակ՝ անտառապահներ, պարկերի խորհուրդներ) և տեղական ինքնակառավարման մարմինների համար ապահովել գենդերային հավասարության վերաբերյալ

վերապատրաստում՝ բնապահպանության ոլորտում ներառական առաջնորդությունը բարելավելու համար

15. Գյուղաբնակ կանանց համար կազմակերպել վերապատրաստումներ կայուն գյուղատնտեսության, ագրոկենսաբազմազանության պահպանության, բնական պաշարների կառավարման և էկոտուրիզմի ոլորտներում

16. Գյուղաբնակ կանանց համար իրականացնել առաջնորդության, բանակցությունների և կայուն բիզնեսի պլանավորման դասընթացներ՝ բնական պաշարների կառավարման գործում նրանց դերը բարձրացնելու նպատակով

17. Աջակցել կանանց ձեռնարկատիրական նախաձեռնություններին, տեղական արտադրությանը և էկոլոգիապես կայուն գյուղատնտեսական գործունեությանը՝ տրամադրելով դրամաշնորհներ, վարկային աջակցություն և շուկաների հասանելիություն

18. Ճանաչել և խրախուսել գյուղաբնակ կանանց դերն ավանդական սերմերի պահպանման, տեղական մշակաբույսերի բազմազանության և բնապահպանական գիտելիքների փոխանցման գործում

19. Ուժեղացնել մշտադիտարկումը, գիտելիքների և համայնքների ներգրավվածությունը՝ ուշադրության կենտրոնում պահելով կանանց

20. Իրականացնել համայնքային ֆինանսավորման մեխանիզմների ուսումնասիրություն (օրինակ, շրջանառու ֆոնդեր՝ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների շրջակայքում կանանց էկո-ձեռներեցության համար)

21. Ընդլայնել շահագրգիռ կողմերի ներգրավվածությունը և համագործակցության հարթակները

22. Ընդլայնել Հայաստանի համագործակցությունը միջազգային կազմակերպությունների և դոնոր կառույցների հետ՝ գենդերային հավասարության և կենսաբազմազանության պահպանության համատեղ ծրագրեր իրականացնելու նպատակով